

Három amerikai költő

DIONISIO D. MARTÍNEZ Utolsó előtti gondolat

Idill

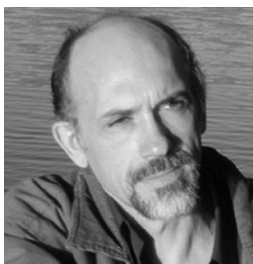
A mai postámban megtaláltam a körleveledet, melyet évek óta küldözgetsz. Ismerem a kézírásodat, kétségbeesésedet, a sajátos módot, ahogy összehajtogatod a papírt. Azt mondod, ez a kérés háromszor, lehet, négyszer utazta körül a földet. Ez a kérés szent. Ez a kérés az utolsó reményünk, bármi jöhet. Elvben a megfélemlítés képes mindenhova behatolni. Előbb-utóbb megtörünk. A levelek gondosan becsomagolt kórtörténetek, időzített bombaként mennek ki. Látom, ahogy megvárod, míg mindegyik kimegy, azon mélázva, hogy vajon amit nekem szántál, eléri-e célját. Azt mondod, egy nyáron egy portugál halász megkapta ezt a levelet és elégette. Életének hátralevő részét azzal töltötte, hogy a hamut próbálta olvasni.

Hajnali szerenád

Átgondoltam. Ez a levél nem szent. Semmit nem ígér. Ez a bármi kérése, ami akár a semmiről is szólhat. Bátortalan ugatás hallatszott, amint az ablak felé lépdeltem. A kutyák ilyen hangot adnak ki, ha idegen közeledik. Elkezdtem kételkedni a saját jelenlétemben, hogy a házban vagyok-e, kezem nyitotta az ablakot, így még több kutyaugatást hallottam. Az egész levelet le kell másolnod, mondtad. A másolatok, amelyeket csinálsz, folytatódott a figyelmeztetés, nem különbözhetnek az eredetitől. Elkészítettem a másolatokat. Úgy aludtam el, hogy mellettem feküdtek a szavak. Ezen a reggelen átgondoltam a dolgot. Összetéptem a levelet, helyette üres papírt tettem a borítékba, egyedi módon hajtogatva, ahogy tőled tanultam.

Meditáció

Portugália partvidékén új hagyományt teremtettek, mondod. A postán érkezett leveleket a halászok feleségei elégetik, a lepecsételt

borítékokban hagyva őket. Ezáltal, azt mondd, elkerülhető a babona. De nem nevezhető-e mindez többé-kevésbé babonának? Valójában ez a hit kigúnyolása, mondd. Én néha elcsodálkozom, hogyan tudtuk ily hosszán éltetni a kapcsolatunkat körlevelekkel. Elcsodálkozom, hogyan voltunk képesek fenntartani ezt a dialógust két névtelen hang között. A portugál partvidék özvegyeire gondolok, kályháikban fűtőanyagként használták a befutott körleveleket. Rájuk gondolok, amint romlott tőkehalat árusítanak névtelen levelekbe csomagolva, amelyek háromszor, lehet, négyszer megkerülték a földet. Viana de Castelóban töltöm az éjszakát. Elküldöm ezt a képeslapot. De nem írom alá.

Dionisio D. Martínez 1956-ban született Kubában, a floridai Tampában él. Több verseskötete jelent meg, költői munkásságának értékét díjak jelzik, a kritika Amerika egyik legizgalmasabb költőjének tartja indulásától kezdve. Itt közölt versének eredetijét a francia Erik Satie zeneszerző Avant-Derni'eres Pensées című kompozíciója ihlette, e címmel is közölte a Seneca Review. Ide a New York-i Touchstone kiadónál A. R. Ammons-David Lehman által szerkesztett The Best American Poetry 1994 című sorozatgyűjteményéből választottam ki, ahogy a másik két verset is.

TOM ANDREWS

Cinéma Vérité

CINÉMA VÉRITÉ: LORD ALFRED TENNYSON HALÁLA

A kamera tündöklő, havas tájon pásztáz: hullámzó dombok, nagy fekete fák, befagyott folyó. A hó hull, csak hull. A kamera megáll, Tennysonra élesít, aki karosszékből ül a hómező közepén.

Tennyson:

Havazik. A hó olyan, mint... a hó olyan, mint az
összezúzott aszpirin,
mint papírszelet... nem, olyan, mint a gézkötszerek, tiszta
fogak, cipőfűzők, fényszórók... nem,
túl öreg vagyok már ehhez, olyan, mint egy óriási T-ing,
melyet a kutya szájából húztak ki,
olyan, mint a sperma, konfetti, kréta, tengeri kagyló, erdő
füstje, hamu, szappan, trillium, magány, álmodozás...
Ó, pokol,
megnézheted magad! Ez az, amit utálok a filmben!

Meghal.

CINÉMA VÉRITÉ: WILLIAM MAKEPEACE THACKERAY TOVÁBB ÉLVEZKEDIK

Fairfield megyei vásár, Lancaster, Ohio. Felvételsorozat Thackeray-ről, óriáskerékben, dodzsemekben, marhaárverésen, sörivás közben a roncsderbin. Vágás. Thackeray egy kofa standjánál.

Thackeray: Nem tudok dönteni a lángos és a chilis dog között.

Kofa: Ó, csak rajta, Mr. Thackeray, vegye el mindkettőt.

Megérdemli.

Thackeray: Igaz is. A francba, lángost és chilis dogot
mindenkinek! Mindenki a vendégem!

Egybeverődött járókelők (*kórusban*): Ó, ember! William

Makepeace Thackeray, köszönjük neked, aki az egyik legidegenebb második
keresztnev viselője vagy a történelemben!

A vásár leáll, amint Thackeray-t magasba emelik, és úgy viszik Lancaster utcáin...

CINÉMA VÉRITÉ: JACQUES DERRIDA ÉS ISTEN HABARCSA

Rendkívül izgalmas montázs a Machu Picchuról, kitörő tűzhányók, északi-sarki gleccsek, szaporodó cellák, braziliai esőerdők, $E=MC^2$, 200 MeV, tenger alatti ösvények, a Tejút stb. végül is az Olajfák Hegyére vezetnek bennünket, ahol Isten és Derrida sétálnak, az utóbbi videokamerát tart a kezében.

Isten: Visszavonulok Magamból Magamba, hogy létrehozzak
egy világegyetemet és gondoskodjak valamennyi
teremtmenyről.

Derrida: (*ideges, a videokamera remeg a kezében*): Várj egy percet...

Melyik gombot kell megnyomnom...?

A kamerából fut, ömlik a videoszalag...

Tom Andrews Nyugat-Virginiában, Charlestonban született 1961-ben. Tizenegy évesen Guinness-rekordot állított fel, 14 órán és 31 percen át tapsolt. Verses- és esszéket írt, jelentek meg, Az Ohio Egyetemen oktatott, 2001-ben, negyvenévesen hunyt el.

CHARLES SIMIC

Íme, a sorsod

Eltűnő világ,
Kis utca,
Túl szűk voltál.
Nagyon az árnyékban már.

Csupán egy kutyád maradt,
És egy magányos gyermeked.
Elrejtetted a legnagyobb tükröd,
Levetkőzött szeretőidet.

Valaki nyitott teherautóra
Rakta őket.
Még mindig meztelenek, utaznak
A kanapéjukon

Keresztül egy sötétedő sík tájon,
Valahol Kansasban vagy Nebraskában,
Készülő viharban.
Egy nő piros esernyőt nyit

A teherautón. A fiú
És a kutya fut utánuk,
Mintha kakas után,
Melynek lecsapták a fejét.

Bodnár Gyula fordításai

Charles Simic Belgrádban született 1938-ban, tizenhat éves korában érkezett az Egyesült Államokba, Oak Parkban (Illinois) járt középiskolába, majd a New York-i Egyetem hallgatója. 1967-ben jelent meg az első verseskötete, melyet folyamatosan újabbak követték. 1990-ben Pulitzer-díjat kapott a prózaverseket tartalmazó *The World Doesn't End* (A világ nem ér véget) című kötetéért. Szerb költők verseit fordította angolra és jelentette meg kötetekbe gyűjtve, de írt prózát is, életműve rendkívül gazdag. Az említett díjon kívül tucatnyi kitüntetést kapott.

MT 1884-1960, archívumművészeti projekt Mattis-Teutsch János reprodukciók restaurálásáról („Mi történik egy szerzővel, ha munkássága áthalad a történelem valamely idealizált zéró pontján – mint amilyen a kommunista társadalom megvalósulása?”)

Szabadúszók űrállomása, archívumművészeti projekt (Mattis-Teutsch János képek, installációk)

